

Panna Mária Karmelská (Škapuliarska)

Pohorie Karmel vo Svätej zemi oddeľuje Galileu a Samáriu. V súčasnosti sa vola Džebel Már Aljás. Najvyšší bod sa nachádza 552 m.n.m. Na poslednom výbežku, kde sa kolmo do mora spúšťa skalná stena, stojí kláštor karmelitánov. Je tam nádherný mramorový chrám, zasvätený Panne Márii.

V pohorí je veľa jaskýň, do ktorých sa dá dostať len úzkymi chodníkmi. V jednej z týchto jaskýň žil prorok Eliáš. Tu sa usadili aj prví kresťanskí pustovníci. Okolo roku 1156 sa v tejto oblasti usídlil Berthold z Kalábie so svojimi spoločníkmi. Pôvodne boli vojakmi, bojovali v druhej križiackej výprave. Zbrane však odložili a vytvorili náboženské spoločenstvo, ktoré sa časom pretvorilo na rehoľnú spoločnosť karmelitánov. Boli to duchovní synovia proroka Eliáša, prezývali sa bratmi najsvätejšej Panny Márie z hory Karmel. Žili ako pustovníci v oddelených celách, kde sa venovali modlitbe a práci. Zvlášť si uctievali Pannu Máriu. Okolo roku 1208 patriarcha Jeruzalema, sv. Albert, napísal priorovi Brocardovi pravidlá, ktoré predpisovali mníchom chudobu, samotu, mlčanlivosť, zdržiavanie sa mäsitých pokrmov, pôsty a manuálne práce. V 12. storočí karmelitánov napádali mohamedánski Saracéni. Niektorí z karmelitánov ušli do viacerých krajín Európy – Cyprus, Sicília, Francúzsko, Anglicko – tak sa rád karmelitánov rozšíril.

V Anglicku sa predstaveným tohto rádu stal sv. Šimon Stock. Podľa tradície sa mu 16. júla 1251 zjavila v Cambridgi Panna Mária z Karmelu, ku ktorej sa vždy utiekal. Bola obklopená zástupom anjelov a s úsmevom mu podala škapuliar hnedej farby. Povedala mu:

„Príjmi, milý syn môj, tento škapuliar ako odznak svojho rádu a môjho bratstva, pre teba, pre všetkých karmelitánov ako mimoriadne znamenie milosti; kto s ním zomrie, nezakúsi

večný oheň. On je znamenie spásy, ochrana v nebezpečenstvách, záruka pokoja a večnej zmluvy.“

Nato zmizla a zanechala škapuliar v Šimonových rukách. O tomto zjavení sú však vážne historické pochybnosti.

Svätý Šimon založil bratstvo škapuliara. Slovo škapuliar pochádza z latinského „scapulae“, po slovensky plecacia alebo chrbát. Označuje rúcho, ktoré prikrýva plecacia. Je to vlastne vrchný odev, ktorý splýva vpredu i vzadu z ramien dolu. Nosia ho dominikáni, františkáni, karmelitáni, augustiniáni a iní rehoľníci. Jednotlivé rády dávali tento škapuliar aj svetským veriacim, no značne zmenšený, v podobe štvorca s dĺžkou strany 10 cm. Zavesený bol tak, že jedna časť visela vpredu a druhá vzadu. Niektorým sa to však zdalo dosť nepraktické (často sa špinil), a preto pápež, sv. Pius X., v roku 1910 dovolil, aby veriaci namiesto škapuliara nosili medailu. Na jednej strane medaile musí byť obraz Božského Srdca Ježišovho a na jeho druhej strane obrázok Panny Márie. Musí byť riadne požehnaný kňazom, ktorý ma na to dovolenie.

Škapuliar je viditeľné znamenie a vyznanie, že niekto si chce zvlášť ctiť Panu Máriu. Každý člen bratstva musí zachovávať čistotu svojho stavu, denne sa modliť modlitby k Panne Márii a chrániť sa hriechu. Medailu má nosiť stále pri sebe a neodkladať ju bez vážnej príčiny.

Slávnostné schválenie karmelitánskej rehole a bratstva škapuliara urobil pápež Ján XXII. v roku 1322. Potvrdil ho aj Pavol V. v roku 1613. Bratstvo škapuliara sa rýchlo rozšírilo po celom svete. Škapuliar nosili aj veriaci svätci, ako sv. Karol Boromejský, sv. František Saleský, sv. Alfonz Mária Ligouri, sv. Pavol z Kríža, sv. Ján Bosco, sv. Ľudovít IX. a iní.

Sviatok Panny Márie Karmelskej bol pôvodne ďakovným sviatkom karmelitánskej rehole za dobrodenia dosiahnuté prostredníctvom Panny Márie. Vznikol pravdepodobne v roku 1387. Idea škapuliara sa k nemu pripojila až neskôr. V 17. storočí pápeži dovolili sláviť sviatok v niektorých katolíckych krajinách. Napokon 24. septembra 1726 pápež Benedikt XIII rozšíril toto dovolenie na celú cirkev.

Podakovanie za priazeň, ktorú Panna Mária preukázala karmelitánskemu rádu, sa slávi v Cirkvi ako zvláštny sviatok 16. júla ako spomienka na Pannu Máriu Karmelskú alebo Škapuliarsku.